

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss SOU 2004:50 Skolans ansvar för kränkningar av elever

Folkbildningsförbundet har beretts tillfälle och lämnar här sitt yttrande över rubricerat betänkande.

Inledning

Folkbildningsförbundet delar den grundläggande värderingen att det är en brist att nuvarande lagstiftning mot diskriminering (DFL) inte ger samma skydd till barn och unga i utbildning som den ger till människor i arbetslivet.

Utredningens huvudförslag:

Folkbildningsförbundet avvisar dock utredningens huvudförslag, med en särskild diskrimineringslagstiftning för alla skolformer utanför högskolan som också skulle omfatta studieförbund och folkhögskolor.

Förslaget innebär en speciell lag som omfattar förbud inte bara mot diskriminering på grund av grupptillhörighet utan också individuella kränkningar, trakasserier och mobbning, utan diskriminerande bakgrund. Utredningens argumentation går ut på att skolans mobbningsmiljö är annorlunda, med handgripliga övergrepp av en typ som inte förekommer i högskolan och att man därför behöver en mer långtgående lag. Vi kan dela utredningens syn på de problem som kan finnas inom barn- och ungdomsskolans miljöer.

Däremot saknas nästan helt en analys av de förhållanden som präglar vuxenutbildningsområdet och det förs i utredningen inga resonemang om de särskilda villkor som gäller inom den fria och frivilliga folkbildningen.

Alternativ

Folkbildningsförbundet anser i första hand att en generell diskrimineringslagstiftning med de regler som nu gäller arbetslivet m.fl. områden, i framtiden också bör omfatta folkbildningsverksamheten. Den mobbningsmiljö som beskrivs i barns och ungas utbildningsmiljöer har inte sin motsvarighet i studieförbundens folkbildningsverksamhet. Det vore också olyckligt att genom speciallagstiftning ytterligare komplicera det lappverk som nu råder. Man bör därför i första hand avvakta arbetet i diskrimineringskommittén för att få en så enhetlig lagstiftning som möjligt.

Det alternativa förslag som framförs i utredningen, d.v.s. att den nuvarande lagen mot diskriminering (DFL) utvidgas till utbildningsområdet, kan också vara en möjlig lösning. Den kan då som föreslås i utredningen kompletteras med särskilda bestämmelser i skollagen som ger ett utökat skydd för barn och unga i skolan. Det skulle innebära att ombudsmännen får ansvar även för att bevaka diskrimineringsfrågorna inom folkbildningen, medan Skolverket har tillsyn inom sitt ordinarie område.

Folkbildningsförbundet avvisar således utredningens huvudförslag, med en särskild diskrimineringslagstiftning för alla skolformer utanför högskolan som också skulle omfatta studieförbund och folkhögskolor.

Vi har inga invändningar mot förslaget att införa regler mot förbud av diskriminering i fråga om studiestöd i DFL.

Om studieförbunden folkbildningsverksamhet

I folkbildningens värdegrund ingår synen om alla människors lika värde vilket innebär att arbeta med att försöka motverka alla former av diskriminering och kränkning.

Beträffande den verksamhet som studieförbunden bedriver måste särskilt noteras de syften som staten anger för statsbidraget till folkbildningen. Enligt folkbildningsförordningen ska ”personer med utländsk bakgrund, deltagare med funktionshinder och arbetslösa utgöra särskilt viktiga målgrupper för statens stöd”. Samtidigt som huvuddelen av studieförbundens verksamhet är öppen för alla anordnas en mängd studiecirklar för avgränsade målgrupper t. ex. medlemmar i ett religiöst samfund, en etnisk kulturförening, en nationell minoritet eller personer med ett speciellt funktionshinder. Sådan verksamhet utestänger alltså andra som inte tillhör den avsedda gruppen. Detta måste vara möjligt också i fortsättningen utan att det betraktas som diskriminerande. På samma sätt måste det vara möjligt att vid antagning till den verksamheten som vänder sig till en bred allmänhet eller till medlemsorganisationerna tillämpa s.k. positiv särbehandling, t. ex. att man prioriterar deltagare med utländsk bakgrund.

Lagbestämmelser om skydd mot diskriminering bör gälla alla samhällsområden, även folkbildningsområdet, och vara så enhetliga som möjligt. Samtidigt måste kommande lagregler ta hänsyn till folkbildningens speciella uppdrag att särskilt vända sig till vissa grupper samt till dess närhet till folkrörelserna.

FOLKBILDNINGSFÖRBUNDET
Studieförbundens intresseorganisation

Maicen Ekman
generalsekreterare